

METSÄALAN
ennakointiyksikkö

JOENSUUN
YLIOPISTO

Asiantuntijaselvitys talouskriisin ja metsäalan murroksen vaikutuksista KMO toteutukseen

Joensuun yliopisto
Metsäalan ennakointiyksikkö
Anssi Niskanen

ITÄ-SUOMEN YLIOPISTO
2010

Pohjois-Karjalan
MAAKUNTALIITTO
Regional Council of North Karelia

Vipuvoimaa
EU:lta
2007-2013

Joensuun
Tiedepuisto

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

mmm.fi

Mistä asiantuntijaselvityksessä on kysymys ja miten se tehdään?

1. Tausta
2. Tavoite ja tehtävä
3. Toteutus ja aikataulu
4. Käytännön näkökulmia

Tausta

Tulevaisuuden ennakoinnista

- Usein ennakoinnin hyvyttä (tai heikkoutta) arvioidaan siitä, kuinka on pystytty ennustamaan tulevaa kehitystä
- Koska ennustaminen on käytännössä mahdotonta vähänkään pidemmällä aikavälillä, hyödynnetään skenaarioita tulevasta kehityksestä
- Strategioita ja ohjelmia peilataan skenaarioihin: hyvä strategia tai ohjelma toimii hyvinkin erilaisissa tulevaisuuksissa
- Strategiat ja ohjelmat kannattaa päivittää jos tulevaisuuskehityksessä on suuria muutoksia
- Vuonna 2008 alkanut talouskriisi ja jatkuvaksi ennakoitu metsäsektorin rakennemurros vaikuttavat Kansallisen metsäohjelman toteutukseen – mutta kuinka paljon – siitä on kysymys!

TAUSTALLA TALOUSKRIISI JA METSÄSEKTORIMURROS:

”Talouskriisin johdosta on tarpeen arvioida, tulisiko KMO:n linjauksia lähivuosien osalta tarkistaa (MMM 2009, s. 43)”

”Massa- ja paperiteollisuuden tuotannon arvioidaan laskevan runsaan kolmanneksen ja puutuoteteollisuuden vajaan viidenneksen vuodesta 2007 vuoteen 2020 (Hetemäki ja Hänninen, 2009).”

New York Stock Exchange
Helmikuu 2009

Tavoite ja tehtävä

Tavoite: Arvioida talouskriisin ja metsäsektorimurroksen vaikutuksia Kansalliseen metsäohjelmaan (KMO 2015).

Työryhmän tehtävät:

- Arvioida kuinka hyvin olemassa olevat KMO 2015 painopisteet, tavoitteet ja toimenpiteet toimivat erilaisissa tulevaisuusskenaarioissa.
- Arvioida mitä uusia painopisteitä, tavoitteita ja toimenpiteitä tulisi asettaa, jotta kansallinen metsäohjelma olisi toimiva erilaisissa tulevaisuusskenaarioissa.

Tulevaisuusskenaariot: EVAn globaalit skenaariot (4) ja Metlan arvio puujalostuksesta ja puuntuotannosta (1).

Onko KMO toimiva erilaisissa tulevaisuusskenaarioissa?

(*) ja (***) mielenkiintoisempia: painopisteet, tav., ja toimenpiteet eivät tue KMO:n visiota tällaisen skenaarion toteutuessa**

Toteutus ja aikataulu

1. Priorisointi: Arvioidaan KMO:n painopisteitä, tavoitteita ja toimenpiteitä

(*) painopiste/tavoite/toimenpide on tärkeä KMO:lle kaikissa skenaarioissa ja sitä ei ole tarvetta muuttaa

(**) painopiste/tavoite/toimenpide on melko tärkeä KMO:lle kaikissa skenaarioissa ja sitä on tarvetta muuttaa vain vähän

(***) painopiste/tavoite/toimenpide ei ole tärkeä KMO:lle jossakin tarkastelluista skenaarioista ja sitä on tarvetta muuttaa melko paljon tällaisen skenaarion toteutuessa

(****) painopiste/tavoite/toimenpide on merkityksetön KMO:lle jossakin tarkastelluista skenaarioista ja sitä on välttämätöntä muuttaa radikaalisti tällaisen skenaarion toteutuessa

2. Muutosehdotukset: Arvioidaan kuinka KMO:n painopisteitä, tavoitteita ja toimenpiteitä tulisi muuttaa

3. Uudet painopisteet, tavoitteet ja toimenpiteet: Mitä uusia painopisteitä, tavoitteita tai toimenpiteitä tarvitaan?

Toteutus ja aikataulu

Aloitustilaisuus 3.11.2009 Hotelli Arthur: muodostetaan työryhmät, keskustellaan työryhmien työskentelystä, sovitaan kotitehtävästä sekä työryhmän ½-päivän työpajasta myöhemmin marraskuussa.

Kotitehtävä: Pohditaan ennen työpajaa omia arvioita KMO:n painopisteiden, tavoitteiden ja toimenpiteiden toimivuudesta viidessä skenaariossa (EVA 1-4 ja METLA 1). Apuna voi käyttää työohjeen taulukoita.

Työpaja: Ryhmät kokoontuvat ½-päivän mittaiseen työpajaan, jossa keskustellaan kotitehtävästä ja kirjataan ryhmän näkemys KMO:n painopisteistä, tavoitteista ja toimenpiteistä – kuinka toimivia ne ovat erilaisissa tulevaisuusskenaarioissa, kuinka niitä kannattaisi muuttaa ja mitä uusia painopisteitä, tavoitteita tai toimenpiteitä tarvitaan.

Kotitehtävä: Viimeistellään arviot käyttäen hyväksi työohjeen taulukoita.

Lopputilaisuus ja työpaja 14.1.2010 Helsinki: Esitellään työryhmien arviot keskusteltavaksi. Vaikuttaa loppuraportin sisältöön.

Raportti: Työ raportoidaan maa- ja metsätalousministeriölle 31.1.2010 mennessä ja sitä voidaan hyödyntää KMO väliarvioinnissa.

Käytännön näkökulmia

KMO on laaja ohjelma. Talouskriisi ja metsäsektorimurros vaikuttavat sen eri painopistealueisiin eri tavalla. Tässä on haluttu pitää kaikki KMO painopistealueet mukana tarkastelussa.

Aika on niukka. Koska työn on oltava valmis tammikuun 2010 loppuun mennessä, on työ toteutettava tehokkaasti ja suoraviivaisesti. Taulukoiden toivotaan auttavan.

Ryhmille puheenjohtaja. Olisi tarkoituksenmukaista, että jokaiselle ryhmälle valittaisiin puheenjohtaja, joka vastaisi työn etenemisestä ja keskustelusta eri ryhmien välillä. Anssi Niskanen voi toimia työryhmien ½-päivän työpajoissa sihteerinä.

Yhteenvetoryhmä. Työryhmien tulosten yhteenvetoa varten muodostetaan oma yhteenvetoryhmä. Siihen kuuluvat Marja Kokkonen, Pekka Ripatti ja Anssi Niskanen. Lisäksi mukaan kutsutaan KMO:n väliarviointin toteuttajista yksi henkilö.

Kommunikointi. Kirjoita pöydällä olevalle A3-paperille omat yhteystietosi. Kaikki tämän päivän materiaali on saatavilla Metsäalan ennakointiyksikön kotisivuilta 6.11. mennessä: <http://www.metsaennakointi.fi/hankkeet>

Käytännön näkökulmia

Aloitustilaisuus 3.11.2009 Hotelli Arthur:

- muodostetaan työryhmät
- valitaan ryhmän puheenjohtaja
- sovitaan kotitehtävästä
- sovitaan ½-päivän työpajan ajankohdasta

Kotitehtävä: Pohditaan omia arvioita KMO:n painopisteiden, tavoitteiden ja toimenpiteiden toimivuudesta viidessä skenaariossa (EVA 1-4 ja METLA 1). Apuna voi käyttää työohjeen taulukoita.

Työpaja: Työpajassa keskustellaan kotitehtävästä ja kirjataan ryhmän näkemys KMO:n painopisteistä, tavoitteista ja toimenpiteistä

- kuinka toimivia ne ovat erilaisissa tulevaisuusskenaarioissa
- kuinka niitä kannattaisi muuttaa
- mitä uusia painopisteitä, tavoitteita tai toimenpiteitä

Työpaja: aamu- tai iltapäivä

	Torstai 12.11.	Perj. 13.11.	Tiistai 24.11.	Kesk. 25.11.	Torstai 26.11.	Perjantai 27.11.
Aamu- päivä			<p>RYHMÄ 5 (pj. Tiina Eklund)</p> <p>Paikka: SMY klo 8-12</p>		<p>RYHMÄ 3 (pj. Ilkka Heikkinen)</p> <p>Paikka: YM klo 9.00 =></p>	<p>RYHMÄ 1 (pj. Marja Hilska-Aaltonen)</p> <p>Paikka: MMM klo 8.30-11, kokoushuone 2</p>
Ilta- päivä			<p>RYHMÄ 2 (pj. Pirkko Heikinheimo)</p> <p>Paikka: MTK klo 12.30-16.30</p>		<p>RYHMÄ 4 (pj. Pauli Wallenius)</p> <p>Paikka: MMM, klo 12-16, kokoushuone 4</p>	<p>RYHMÄ 6 (pj. Heikki Granholm)</p> <p>Paikka: MMM klo 13-16, kokoushuone 2</p>